

Handvatten voor opstellen COVID-19 herstelplannen en perspectiefnota's

Inhoudsopgave

Afwegingen	3
Aandachtspunten	5
Voorbeelden inhoudsopgaven	6
Voorbeelden van thema's	9

Afwegingen bij het opstellen van covid-19 herstelplannen en perspectiefnota's

Afwegingen

Identiteit

Gemeenten hebben allemaal een eigen identiteit, die mede wordt bepaald door de historie, ligging, indeling, samenstelling van de bevolking, economische focus en sociale structuur. Wat voor type gemeente bent u of wilt u zijn? Dit bepaalt mede welke vraagstukken u oppakt in een herstelplan. Kiest u ervoor om uit te gaan van uw bestaande identiteit of gaat u op zoek naar een nieuwe identiteit in het post-corona tijdperk?

Sectoraal of integraal

Kiest uw gemeente ervoor om een herstelplan voor (een) specifiek(e) domein(en) op te stellen, of kiest u voor een brede, integrale aanpak waarbij u naar alle opgaven kijkt als gevolg van Corona? (bijvoorbeeld alleen focus op economisch herstel, of breed op economisch, sociaal, maatschappelijk, leefbaarheid)

Data en analyse

Welke data gebruikt u? Analyse is belangrijk. Ga niet te snel aan de slag, maar maak gebruik van beschikbare data, kennis en feiten om de exacte problematiek goed te doorgronden.

Focus op de korte en lange termijn

Het is bij het opstellen van een herstelplan van belang een horizon te bepalen: kijkt u in uw herstelplan tot aan of juist voorbij de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022? Dat leidt ook tot de vraag hoe de lange en de korte termijn zich in het herstelplan tot elkaar verhouden. De vraag is ook wie er wanneer mag gaan nadenken en meedenken over de periode na de verkiezingen?

Betrokken actoren

Gemeenten maken verschillende afwegingen over wie er wanneer en met welke intensiteit mag meepraten en meedenken. Bij de ene gemeente is het voornamelijk een proces van college en raad gezamenlijk en in andere gemeenten is een brede maatschappelijke dialoog op gang gebracht. Wie betreft u (college, raad, inwoners, bedrijven, kennisinstellingen, maatschappelijk middenveld) bij de totstandkoming van uw agenda en welke rol geeft u deze spelers in het proces?

Eigen rol

Gemeenten maken ook verschillende keuzes ten aanzien van hun eigen rol. Waar de ene gemeente herstel vooral ziet als een maatschappelijk proces dat de gemeente kan ondersteunen, ziet de andere gemeente voor zichzelf een sturende en leidende rol in het vormgeven van het herstel. Welke rol wilt u als gemeente vervullen (regisserend, faciliterend, uitvoerend)?

Crisisschade en bredere maatschappelijke kwesties

Sommige gemeenten kiezen ervoor zich te richten op de direct aanwijsbare of zelfs aantoonbare crisisschade en andere gemeenten kiezen ervoor in het herstel te kijken naar ook andere en bredere maatschappelijke kwesties, die als gevolg van de coronacrisis mogelijk verder zijn uitvergroot. Kijk goed naar wat u wilt herstellen, wat u wilt bestendigen, wat u nieuw wilt doen en welke maatregelen daarbij nodig zijn.

Aandachtspunten

Blijf als gemeente steun en vertrouwen geven

(stop niet te snel met het geven van steun aan mensen en bedrijven).

Zie de bredere problemen die vanuit sociaal maatschappelijk oogpunt eigenlijk niet nieuw zijn en verbind herstel met de grote transities (leven in verscheidenheid, sociale cohesie, zorg en ondersteuning voor kwetsbare groepen, milieu en duurzaamheid, kansen(on)gelijkheid) vanuit een brede welvaartagenda en vertrouwen in politiek instituties).

Geef jongeren extra aandacht want die hebben het op veel vlakken moeilijk (studieschulden, wonen, mentale problemen, flexbanen).

Kijk naar de arbeidsmarktagenda op lokaal niveau, die inclusief is en oog heeft voor kwetsbare groepen en waarbij voldoende aandacht is voor werk-naar-werk-trajecten en blijven leren.

Wees voorbereid op een nieuwe crisis.

Voorbeelden inhoudsopgaven

Bij de start van het opstellen van het herstelplan komen de eerste vraagstukken al naar voren. Welke opbouw moet de inhoud hebben? Thematisch, procesmatig of op basis van scenario's?

In gesprekken met gemeenten en uit inventarisatie van reeds bestaande plannen geven we een aantal voorbeelden van mogelijke inhoudsopgaven.

Scenario

- Introductie
- Scenarioframework
- Uitwerking scenario's
 - A
 - B
 - C
- Inzichten scenarioset
- Vervolg: scenario's gebruiken

Van crisis naar herstel

- Inleiding
- Urgentie en kansen
- Governance
- Vervolgstappen

Uit de crisis

- Aanleiding
- Effecten van corona op de regio
 - Sectoren
 - Bedrijven
 - Arbeidsmarkt
- Veerkracht economie en arbeidsmarkt
 - Kwetsbare veerkracht
 - Post-corona stimulans

Plan van aanpak

- Organisatie en monitoring
- Investerings
- Vervolgstappen

Doorstarten en opstarten

- Inleiding
- Doorstarten en opstarten
 - Algemeen
 - Routekaart Rijksoverheid
 - Aanpak gemeente
 - *Integraliteit*
 - *Korte- en middellang termijn*
 - Aanpak samenleving
 - *Resultaat en afbakening*
- Inventarisatie van de thema's
 - Algemeen
 - Lokale overheden
 - Thema's rubriceren
- Inventarisatie van de organisatie
 - Algemeen
 - Interne projectstructuur
 - Externe samenwerkingen
- Inventarisatie van de financiën
 - Lange termijn
 - Algemeen
 - Corona scenario's
 - *Landelijk*
 - *Gemeente*

Lange termijn effecten corona

- De kwaliteit van de gemeente
- De effecten van corona
- Naar een slim herstelbeleid
- Aanbevelingen voor een vervolg
- Verantwoording en werkwijze

Sociaal-economisch herstelplan

- Impact van de crisis
 - Maatschappelijke-impactanalyse
 - Na-ijleffect van de crisis en onzekerheid over de toekomst
 - Benutten van de crisis voor nieuw elan en creativiteit
- Herstelstrategie
- Toekomstkoers: waar wil je heen?
 - Investeringsagenda
 - Rol van de regio, rijk en Europa
 - Herstelagenda ten opzichte van de crisisbestrijding
- Interventies voor herstel
 - Gerichte en directe maatregelen
- Werken aan herstel
 - Uitvoering van de interventies via programma-management
 - Financiële paragraaf

Sociaaleconomische injectie:

- Algemeen
 - Inleiding
 - Doel en aanpak
 - Randvoorwaarden
- Herstel en stimuleringsmaatregelen
 - Bestuur
 - Veiligheid
 - Mobiliteit
 - Economie
 - Onderwijs
 - Sport, cultuur en recreatie
 - Sociaal domein
 - Volksgezondheid en duurzaamheid
 - Wonen, ruimtelijke ordening en transformatie
- Risicoparagraaf
- Financiële effecten herstel- en stimuleringsmaatregelen

Voorbeelden van thema's

Om te bepalen welke thema's terug moeten komen in de herstelplannen is geen blauwdruk te maken. De effecten van de coronamaatregelen zijn te sterk afhankelijk van regionale en soms lokale situaties.

Deze diversiteit komt ook naar voren tijdens de inventarisatie van gemaakte plannen en gesprekken met gemeenten. Sommigen kozen ervoor om voor (een) specifiek(e) domein(en) een plan op te stellen (bijvoorbeeld alleen focus op economisch herstel, of breed op economisch, sociaal, maatschappelijk, leefbaarheid). Anderen kozen juist voor een brede, integrale aanpak waarbij naar alle opgaven gekeken wordt.

Ter inspiratie om een eigen afweging te maken, staan hieronder een aantal voorbeelden van thema's uit diverse regio's.

Thema's Drenthe

- **Vitale & duurzame economie** met als nader te verkennen aspecten: groei- en krimpsectoren, binnenstedelijke ontwikkeling, mobiliteit, ondernemersklimaat en bedrijfscontinuïteit.
- **Meedoen door werk, scholing & begeleiding**, met als nader te verkennen aspecten: werkloosheid en (om)scholing.
- **Kwetsbare inwoners gezond & vitaal**, met als nader te verkennen aspecten: leefstijl, mentale gezondheid, toegankelijkheid van zorg (incl. vaccinaties).
- **Perspectief voor de jeugd**, met als te verkennen aspecten: stageplaatsen, woningen en (ontmoetings)activiteiten.
- **Leefbaarheid & saamhorigheid** in wijken, buurten, gemeenschappen, met als nader te verkennen aspecten: vertrouwen in elkaar, (kwaliteit van) wonen & leefomgeving en verenigingen & inwonerinitiatieven.
- **Voorkomen en tegengaan van armoede & problematische schulden**, met als nader te verkennen aspecten: kwetsbare zzp'ers en werknemers met een laag en flexibel inkomen.

Thema's Midden Limburg

- Circulaire economie
- Leven Lang Ontwikkelen
- Mobiele arbeidsmarkt
- Aantrekken en behoud van jong talent
- Voorkomen en bestrijden van jeugdwerkloosheid
- Steun voor ondernemers

Thema's Zevenaar

- Bestuur en ondersteuning
- Veiligheid
- Verkeer, vervoer en waterstaat
- Economie
- Onderwijs
- Sport, cultuur en recreatie (vrijtijdseconomie)
- Sociaal domein
- Volksgezondheid en duurzaamheid
- Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Thema's Amersfoort

- De omgang met corona
- Sociale ontwikkeling
- Sport & cultuur
- Zorg & onderwijs
- Veiligheid
- Economische ontwikkeling
- Ruimtelijke ontwikkeling
- Binnenstad
- Mobiliteit
- Bestuurlijke ontwikkeling

Thema's Den Haag

(Directe maatregelen)

- Meedoen door werk, scholing en begeleiding
- Ondernemersklimaat voor nu en voor later
- Onderwijs en perspectief voor de jeugd
- Bouwen en verduurzamen voor en door onze inwoners
- Kwetsbare inwoners sociaal en vitaal
- Impuls aan bezoekerseconomie en binnenstad
- Voorkomen van problematische schulden

**Vereniging van
Nederlandse Gemeenten**

Nassaulaan 12
2514 JS Den Haag
+31 70 373 82 00
info@vng.nl

15 juni 2021

vng.nl